

«Бекітемін»

Мектеп директоры: А.С.Абдрахманова

Жарсай негізгі мектебінің
2022-2023 оқу жылына арналған
«Саналы ұрпақ» дебат клубының жұмыс жоспары

№	Іс-шара атауы	Мерзімі	Жауаптылар
1	Кіріспе. Оқушылармен танысу, дебат клубының басшысың сайлау, клубтың жұмысымен таныстыру Пікір-сайыс деген не? Пікір-сайыстың форматтары (АПФ, БПФ, ЛД, ПДФ, Карлл Попер)	қыркүйек	«Саналы ұрпақ» клубының жетекшісі Д.С.Мамбетова
2	«Сыбайлас жемқорлық - ғасыр дерті»	Қыркүйек	«Саналы ұрпақ» клубының жетекшісі Д.С.Мамбетова
3	«Біз СПИД - ке қарсымыз!»	Қазан	«Саналы ұрпақ» клубының жетекшісі Д.С.Мамбетова
4	«Қазақстанның жастары қаншалықты патриот?»	Қараша	«Саналы ұрпақ» клубының жетекшісі Д.С.Мамбетова
5	«Қазіргі қазақ жастары қандай?»	Желтоқсан	«Саналы ұрпақ» клубының жетекшісі Д.С.Мамбетова
6	«Қазіргі жастар және дін»	Желтоқсан	«Саналы ұрпақ» клубының жетекшісі Д.С.Мамбетова
7	«Смартфонның адам денсаулығына әсері»	Қаңтар	«Саналы ұрпақ» клубының жетекшісі Д.С.Мамбетова
8	«Зейнеткерлік жасын ұзарту қаншалықты»	Қаңтар	«Саналы ұрпақ»

	орынды»		клубының жетекшісі Д.С.Мамбетова
9	«Модамен киіну дұрыс па?»	Ақпан	«Саналы ұрпақ» клубының жетекшісі Д.С.Мамбетова
10	«Қалада тұрғаннан ауылда тұрған жақсы»	Ақпан	«Саналы ұрпақ» клубының жетекшісі Д.С.Мамбетова
11	«Пандемия кезінде табыс табу»	Наурыз	«Саналы ұрпақ» клубының жетекшісі Д.С.Мамбетова
12	«Вакцина алудың пайдасы мен зияны»	Наурыз	«Саналы ұрпақ» клубының жетекшісі Д.С.Мамбетова
13	«Отбасындағы зорлық – зомбылықты қалай тоқтатуға болады?»	Сәуір	«Саналы ұрпақ» клубының жетекшісі Д.С.Мамбетова
14	«Салауатты өмір салтын ұстанудың маңыздылығы»	Сәуір	«Саналы ұрпақ» клубының жетекшісі Д.С.Мамбетова
15	«Дұрыс тамақтанудың кедергілері»	Мамыр	«Саналы ұрпақ» клубының жетекшісі Д.С.Мамбетова
16	Қорытынды кездесу.	Мамыр	«Саналы ұрпақ» клубының жетекшісі Д.С.Мамбетова

Клуб жетекшісі:

Д.С.Мамбетова

ТҮСІНІК ХАТ

«Саналы ұрпақ» - білім беру бағдарламасы білімнің гуманитарлық жүйесін нақты көздейтін жаңа бағыттағы жоба. Оқушылар мен ұстаздарды да пікір-сайыстарға араластыруға, өз бетімен ізденуге, білім алу және жалпы шығармашылық белсенділігін арттыруға көзделген. Пікір-сайыстарға дайындық барысында оқушылар белгілі – бір тақырып бойынша мәлімет жинастырып, оларды қарама – қарсы бағыттарды қолдайтын екі түрлі позицияға арналған жоспарға топтастырылады. Олар жақтау және даптау топтарының кейстері. Осының нәтижесінде оқушылар кез-келген мәселеге біржақты көзқараста болудан арылып, терең, сын тұрғысынан оқушыларды, сонымен қатар парламент мүшелерін (класс оқушыларын) бөлудің әртүрлі жолдарын қарастыруға болады. Мысалы: психологиялық тренинг, сергіту, ойын элементтері арқылы, екінші СТО элементі жуан, жіңішке стратегиясы арқылы сұрақ жетегімен бөлуге болады. Жалпы пікір- талас, талқылау, дискуссия, диалог, бір мәселені көпшіліктің талқысына салу ақиқатқа жетудің ең кең тараған және оң нәтиже бере алатын формасы болып табылады. Алайда бұның да өз қыр-сырлары көп. Ең алдымен ол пікір-сайыстыратын мәселенің күрделілігі, кез-келген мәселе бойынша біріміз ақиқат деп білетін нәрсе басқаға мүлде олай емес. Пікір – талас барысында адамдар ортақ мәселе жайлы өз пікірлерін ортаға салады, олардың әр түрлі болуы заңды, пікір сайыстар арқылы тараптар ой бөлуге, өз көзқарастарының кемшіліктерін ашып, оларды ұштауға, кемелдендіруге мүмкіндік алады. Қысқасы, ақиқаттың ең озық таразысы көзқарастар бәсекесі. Бағдарлаәдебиет, тарих пәндеріндегі заман өзгерісінің өзіндік жаңаша көзқарасын сұрап тұратын тақырыптар көптің қасы. Пікір-сайыс логикалық, психологиялық, адамгершілік және көптеген басқа аспектілерді қамтиды. Үлкен додалар өткізіп, оқушылардың лидерлерін анықтауға тигізер септігі бар.

Өзіндік көзқарасы бар, айналаны сыни тұрғыдан барлап, бағалайтын, шешім шығаруда өзгенің ойын таразылап, өз ойын өткізуге сенімді тұлға қалыптасуына септігі тиеді. Әртүрлі саладағы ғылымның теориясы мен практикасына терең бойлау былай тұрсын, оның тарихы, маңыздылығы, өміршендігі, пайдасы мен зиянында таразылай алатын дәрежеге жеткізеді. Білім беру бағдарламасының жан-жақты, тереңдетілген жайын ашады. Пікір-сайыс әдеттегі пән олимпиадалары секілді. Жүйемен өткізілетін әр түрлі деңгейдегі пікір-сайыс бәсекелері арқылы жүзеге асыруға болады.

Олимпиадаларда оқушылар тек бір пән бойынша ғана білімдерін көрсете алса, пікір – сайыстарда олар жан – жақты, әр түрлі салалардағы білімдерін көрсетіп, жетілдіре алады. Пікір – сайыстардың әдеттегі олимпиадалардан айырмашылығы да, артықшылығы да осында. Үйірме оқушының тұлға, азамат ретіне жетілуіне, білім алуға деген қызығушылығының артуына зор ықпал етуі сөзсіз. Сонымен бірге пікір – сайыс бағдарламасы жаңа орта білім беру жүйесінің идеяларымен толық үйлеседі деуге де негіз бар.

«Саналы ұрпақ» жобасының мақсаты:

Заман талабының сұранысына саласы жетік, адами құндылықты жанына серік еткен, айналасына сын көзбен қарап, қоғамдық өмірге белсене араласатын жастардың жаңа буынын қалыптастыру. Мектеп оқушыларын үйірмеге тарту. Мектеп ішілік пікірсайыс турнирлерін ұйымдастру, үздіктерді анықтап, ынталандыру. Мектеп намысын қорғайтын үздік оқушыларды анықтау. Мектеп оқушыларын мектепаралық, аудандық, қалалық, облыстық, республикалық, халықаралық пікірсайыс турнирлеріне қатыстыру, тәжірибе алмасу арқылы үздік нәтижелерге қол жеткізу.

Дамытушылық: Шығармашылық жұмыстар орындату арқылы оқушылардың ой-өрісін, жоспар құру, тезиз жазу

«Саналы ұрпақ» жобасының міндеттері:

- Оқушылардың шығармашылық қабілеттерінің айқындалуына мүмкіндік беру.
- Шешендік өнер және жұрт алдында сөйлеу мәдениеті қалыптасқан талантты жастарды анықтау;
- Талантты жастарды ынталандыру;
- Мектеп оқушылары арасында пікір-сайыстың деңгейін көтеру;
- Мектеп оқушыларының сын тұрғысынан ойлауын дамыту;
- Өз Отаны Қазақстан, оның басты құндылықтарын құрмет тұтып, мақтаныш сезімдерін қалыптастыру
- Оқушылардың жауапкершілігінің және танымдық қабілеттерін түрлі пікірталастар арқылы ортаға салу
- Оқушыларды коммуникативтілікке, сөйлеу мәдениетіне, сөз өнеріне, тұжырымды ойын дәлелдей білуге баулу
- Оқушының өзін – өзі тәрбиелеуіне, өзін жіне өзгені бағалай білуге үйрету
- Сұлулықты түсіне білуге, өз Отанына, атамекеніне деген патриотымыз.
- Білікті, оқу – тәрбие беру.
- Мектептің үздік оқушыларын анықтап, аудандық, қалалық, облыстық, республикалық, халықаралық пікірсайыс турнирлеріне қатыстыру.

Күтілетін нәтиже:

- Мектеп оқушыларының бос уақытын тиімді пайдалану;
- Пікірсайыс арқылы белсенді азаматтық позициясы бар, жаңарған қоғамның жаңа азаматтары тәрбиеленеді.
- Басқа адамдардың көзқарастарымен санаса алатын озық ойлы азаматтардың қатарын көбейту;
- Жастарды өз бетімен білім алуға, ізденуге дағдыландырады;
- Жастардың бір-бірімен тығыз қарым-қатынас жасауларына, пікір алмасуына, қарым-қатынас диалогін орнатуға мүмкіндік туғызады.
- Саяси сана сезімі, қоғамға көзқарасы ерекшеленеді
- Оқулық арқылы берілетін әдеби құндылықты терең меңгереді
- БАҚ құралдарын, кітапхана оқулықтарынан қажетті мәліметті ала алады
- Жұрт алдындағы сайыстарға еркін қатысады
- Заман талабына сай туындаған жастардың өзекті мәселерін талқылап оның шешілу жолында үздік ұсыныстар дайындау.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Американдық Парламентті форматы. 2000 жыл
2. Американдық Парламенттік формат дебат элементі. 2004 жыл
3. СТО жобасының тұрақты журналы «Дауыс пен көрініс»
4. Мектеп және жоғары оқуорындары: ой қозғағыштар, ізденістер, табыстар 74 бет, 2005 жыл
5. Халықаралық ғылыми-әдістемелік журналы «Перемена»- журналдағы журнал материалдары, 2008-2010 жыл
6. «Қазақстан мектебі» журналы №3 2012 жыл 25 бет, 56 бет «Толерантты тұлға». 60 бет
7. «Қазақстан мектебі» журналы №2 2012 жыл 33 бет, «Ұлттық құндылықтарды танытудағы педагогикалық технологиялардың маңызы»
8. Қазақ тілінің түсіндірме сөздігі 2008 жыл
9. Қазақ әдебиеті энциклопедиялық анықтамалық «Аруана» - 2005 жыл
10. Қазақстан ұлттық энциклопедия. Алматы 1999, №2,3,7,10
11. «Сөз өнері» З.Қабдолов
12. «Әдебиет теориясы» Қ.Жұмағалиев
13. «Қазақ халқының философиялық мұрасы» 2007 жыл
14. «Сөз мәйегі» (мақал-мәтелдер) – 2007 жыл
15. БАҚ құралдары.(Мемлекеттік басылымдар)

Жарсай негізгі мектебінің 2022-2023 оқу жылындағы «Саналы ұрпақ» дебат клубының жұмысы туралы анықтама

«Саналы ұрпақ» дебат клубы бойынша оқушылардың бос уақытын тиімді өткізу қыркүйек айынан бастап бекітілген жоспары бойынша жұмыстар жүргізілуде.

«Саналы ұрпақ» жобасының мақсаты:

Заман талабының сұранысына саласы жетік, адами құндылықты жанына серік еткен, айналасына сын көзбен карап, қоғамдық өмірге белсене араласатын жастардың жаңа буынын қалыптастыру. Мектеп оқушыларын үйірмеге тарту. Мектеп ішілік пікірсайыс турнирлерін ұйымдастру, үздіктерді анықтап, ынталандыру. Мектеп намысын қорғайтын үздік оқушыларды анықтау. Мектеп оқушыларын мектепаралық, аудандық, қалалық, облыстық, республикалық, халықаралық пікірсайыс турнирлеріне қатыстыру, тәжірибе алмасу арқылы үздік нәтижелерге қол жеткізу.

«Саналы ұрпақ» жобасының міндеттері:

- Оқушылардың шығармашылық қабілеттерінің айқындалуына мүмкіндік беру.
- Шешендік өнер және жұрт алдында сөйлеу мәдениеті қалыптасқан талантты жастарды анықтау;
- Талантты жастарды ынталандыру;
- Мектеп оқушылары арасында пікір-сайыстың деңгейін көтеру;
- Мектеп оқушыларының сын тұрғысынан ойлауын дамыту;
- Өз Отаны Қазақстан, оның басты құндылықтарын құрмет тұтып, мақтаныш сезімдерін қалыптастыру
- Оқушылардың жауапкершілігінің және танымдық қабілеттерін түрлі пікірталастар арқылы ортаға салу
- Оқушыларды коммуникативтілікке, сөйлеу мәдениетіне, сөз өнеріне, тұжырымды ойын дәлелдей білуге баулу
- Оқушының өзін – өзі тәрбиелеуіне, өзін жіне өзгені бағалай білуге үйрету
- Сұлулықты түсіне білуге, өз Отанына, атамекеніне деген патриотымыз.
- Білікті, оқу – тәрбие беру.
- Мектептің үздік оқушыларын анықтап, аудандық, қалалық, облыстық, республикалық, халықаралық пікірсайыс турнирлеріне қатыстыр

Күтілетін нәтижесі:

- Мектеп оқушыларының бос уақытын тиімді пайдалану;

- Пікірсайыс арқылы белсенді азаматтық позициясы бар, жаңарған қоғамның жана азаматтары тәрбиеленеді.
- Баска адамдардың көзқарастарымен санаса алатын озық ойлы азаматтардың қатарын көбейту;
- Жастарды өз бетімен білім алуға, ізденуге дағдыландырады;
- Жастардың бір-бірімен тығыз қарым-қатынас жасауларына, пікір алмасуына, қарым-қатынас диалогін орнатуға мүмкіндік туғызады.
- Саяси сана сезімі, қоғамға көзқарасы ерекшеленеді
- Оқулық арқылы берілетін әдеби құндылықты терең меңгереді
- БАҚ құралдарын, кітапхана оқулықтарынан қажетті мәліметті ала алады
- Жұрт алдындағы сайыстарға еркін қатысады
- Заман талабына сай туындаған жастардың өзекті мәселерін талқылап оның шешілу жолында үздік ұсыныстар дайындау.

Клуб мүшелері 7-9 сынып аралығын құрайды, аудан көлемінде өткізілетін және мектепшілік турнирлерге оқушылар белсене қатысады. Мектеп арасында жолдастық кездесулер ұйымдастырылып, оқушылар өз шешендік қабілеттерін көрсетіп, бір-бірімен пікір алысады.

«Сыбайлас жемқорлық-ғасыр дерті», «Біз СПИД-ке қарсымыз», «Қазақстанның жастары қаншалықты патриот?», «Қазіргі қазақ жастары қандай?», «Смартфонның адам денсаулығына әсері», «Модалмен киіну сәнді ме?», «Қалада тұрғаннан ауылда тұрған жақсы», «Пандемия кезінде табыс табу», «Вакцина алудың пайдасы мен зияны», «Отбасындағы зорлық-зомбылықты қалай тоқтатуға болады?» тақырыптарында мектеп оқушылары арасында пікірсайыс турнирлері өткізілді. Аталған шараларға оқушылар белсенді араласады.

«Саналы ұрпақ» дебат клубының жетекшісі: *Мамбетова* Д.С.Мамбетова